

Aan de gemeenteraad

Ons kenmerk 1022788
Bijlage(n) 1

09 SEP 2026

Onderwerp
Overeenkomst Westland uitruil asielzoekers en statushouders

Datum
9 september 2026

Geachte raadsleden,

Met de gemeente Westland zijn wij overeengekomen om opvangplaatsen voor asielzoekers uit te ruilen tegen statushouders. De bestuurlijke overeenkomst waarin de afspraken voor de periode 2026-2030 zijn vastgelegd hebben wij ter kennisname bijgevoegd.

Wat zijn onze basisafspraken?

De afspraken tussen onze gemeenten zijn voor een periode van 5 jaar procesmatig vastgelegd en gebaseerd op onderling vertrouwen en een al langere tijd bestaande maatschappelijke en economische verbondenheid tussen onze gemeenten en gemeenschappen. In de considerans van de overeenkomst is die gezamenlijke verbondenheid nader benoemd.

Vanuit de cycli van de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen zijn in artikel 4 concreet per jaar de volgende afspraken opgenomen:

2026

Midden-Delfland draagt de overcapaciteit opvangplaatsen asielzoekers van 92 over aan de gemeente Westland. In dat jaar neemt het Westland 19 statushouders uit de taakstelling Huisvestingswet 2014 over van Midden-Delfland.

2027-2028

Midden-Delfland draagt de overcapaciteit opvangplaatsen asielzoekers van 106 over aan de gemeente Westland. In beide jaren neemt het Westland 21 statushouders uit de taakstelling Huisvestingswet 2014 over van Midden-Delfland.

2029-2030

Vooralsnog is de overeenkomst gebaseerd op de nu bekende taakstelling opvang asielzoekers. Midden-Delfland draagt bij een gelijkblijvende taakstelling het aantal van 106 opvangplaatsen over aan Westland. In beide jaren neemt Westland dan 21 statushouders uit de taakstelling Huisvestingswet 2014 over van Midden-Delfland.

Ruimtelijke beperkingen Westland en Midden-Delfland belemmeren opgaven asiel en migratie te realiseren

De wetgeving voor asiel en migratie gaat bij het opleggen van taakstellingen grotendeels uit van het inwoneraantal van een gemeente. Daarbij wordt geen rekening gehouden met bestaande en nieuwe ruimtelijke opgaven. Onze regio kent een hoge bebouwingsdichtheid en ruimteclaims die een veelvoud zijn van de beschikbare ruimte. Het behoud van de tuinbouwcluster en het Bijzonder Provinciaal Landschap Midden-Delfland is van groot belang voor de regionale brede welvaart en economie.

Met het geven van een hoge prioriteit aan deze grote belangen is het moeilijk om binnen de beperkte ruimtelijke beschikbaarheid voldoende locaties beschikbaar te stellen voor de opvang van asielzoekers en statushouders. Mede hierdoor staan onze beide gemeenten onder interbestuurlijk toezicht (IBT). Midden-Delfland voor de opvang van statushouders en Westland voor opvangplaatsen asielzoekers.

Het Westland pleegt al in 2026 een extra inspanning om de capaciteit voor de opvang van statushouders duurzaam uit te breiden. Midden-Delfland heeft een hogere opvangcapaciteit voor asielzoekers dan de indicatieve taakstelling. Dit biedt de mogelijkheid om gebruik te maken van de wettelijke mogelijkheid om de gemeentelijke taakstellingen tegen elkaar uit te wisselen. Deze uitruil heeft voor beide gemeenten positieve effecten, waardoor met voortvarendheid de afgelopen weken bijgevoegde overeenkomst is uitgewerkt.

Wat zijn de effecten van uitruil voor Midden-Delfland?

De bestuurlijke uitruil heeft per direct een positief effect op de lokale huisvestingsmarkt. Tot aan het beëindigen van het contract met het COA voor de locatie Den Hoorn neemt het Westland een deel van onze taakstelling voor de huisvesting van statushouders over. Hierdoor hoeven minder sociale huurwoningen verplicht toegewezen te worden aan deze groep mensen. Binnen het systeem van de Woonmarktregio Haaglanden blijven daardoor meer woningen beschikbaar voor het lokale maatwerk. Tevens gaan we er vanuit dat het IBT voor Midden-Delfland vervalt.

Het is niet mogelijk om een exact aantal woningen te benoemen dat door de uitruil meer beschikbaar komt. Dit wordt veroorzaakt doordat niet altijd bekend is wat de omvang van een gezin is, of wat het aantal alleenstaanden is dat aan onze gemeente gekoppeld wordt. De gemeentelijke taakstelling is gebaseerd op het aantal personen en niet het aantal woningen. Landelijk is wel sprake van een ontwikkeling dat alleenstaanden een verblijfsstatus ontvangen. Dit is ook één van de redenen van het oplopen van onze achterstand in 2025, doordat én weinig woningen beschikbaar komen én nagenoeg geen huurwoningen voor alleenstaanden beschikbaar zijn.

Bijkomend effect van het uitruilen van statushouders is dat voor de overgedragen statushouders de (financiële) ondersteuning en begeleiding vervalt. Dit betreft de directe opvang en de langere periode naar inburgering en begeleiding naar werk. Begrotingstechnisch heeft dit geen consequenties. De trajecten worden bekostigd vanuit rijksvergoedingen.

Bestuurlijke afspraken hebben geen invloed op opvang en werkzaamheden AZC Den Hoorn

De afspraken met het Westland hebben alleen betrekking op het onderling overnemen van elkaars taakstellingen. Dit houdt in dat voor de opvang in het AZC Den Hoorn geen wijziging optreedt. De opvangplekken voor mensen blijft gelijk. Dit houdt een capaciteit in van 200 reguliere opvangplaatsen en 25 alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV). De gemeentelijke inzet en verantwoordelijkheden voor het AZC blijven ook ongewijzigd. Hiervoor ligt de basis in wetgeving en de contractrelatie met het COA.

Informeren andere overheden vanuit verticaal toezicht

Richtlijn bij dit soort bestuurlijke overeenkomsten is dat de minister van Asiel en Migratie en de Commissaris van de Koning worden geïnformeerd. Westland en Midden-Delfland hebben dat op 10 september 2026 gezamenlijk gedaan. Tevens zijn daarbij de regiogemeenten in de Regionale Regietafel Haaglanden (RRT) door de portefeuillehouders geïnformeerd.

De toezichthouders hoeven geen goedkeuring aan de bestuurlijke overeenkomst te verlenen. Wel dienen de uitruilafspraken nog verwerkt te worden in het provinciaal verslag op grond van de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen. Wij gaan er vanuit dat deze administratieve verwerking, ook met terugwerkende kracht voor 2026, zonder nadere aanwijzingen verwerkt wordt.

De overeenkomst is gebaseerd op wederzijds vertrouwen, waarbij is opgenomen dat als wijzigingen optreden die consequenties voor de uitruil hebben, beide gemeenten met elkaar in overleg treden. Als deze situatie zich voordoet informeren wij u over de uitkomst daarvan.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders.

